

Sygn. akt III AUa 1502/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas - Luty
Sędziowie:	SSA Feliksa Wilk SSA Monika Kowalska (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **T. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 września 2012 r. sygn. akt V U 796/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. na rzecz T. J. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 1502/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 września 2012 r. Sąd Okręgowy w Kielcach zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 31 maja 2012 r. i przyznał T. J. emeryturę od dnia 20 kwietnia 2012 r. oraz zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że T. J., urodzony (...), w okresie od 14 listopada 1977 r. do 31 maja 1990 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w O.. W dniu 1 czerwca 1990 r. były pracodawca wystawił mu świadectwo pracy, w którym potwierdził powyższy okres zatrudnienia, wskazując jednocześnie, iż wykonywał on prace ślusarza, mechanika samochodowego i wulkanizatora. W dniu 30 listopada 1993 r. ten sam pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że przez cały okres zatrudnienia

wykonywał pracę wulkanizatora, ujętą w wykazie A, dział IV poz. 19 „stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu (Dz.U. nr 8 poz. 43)”. W przedsiębiorstwie zorganizowany został warsztat wulkanizacyjny, w którym znajdowały się urządzenia takie jak: kompresor, szlifierki, dwie prasy i 5 pieców wulkanizacyjnych. Wnioskodawca na stanowisku wulkanizatora wykonywał pracę polegającą na produkcji kleju uszczelniającego i przetwórstwie kauczuku dla potrzeb naprawy opon i dętek oraz produkcji uszczelek gumowych. Sama wulkanizacja polegała na zmianie kauczuku na gumę w temperaturze 200 stopni w piecach wulkanizacyjnych. Pracę tego rodzaju wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zdarzało się również, że musiał wykonać regenerację opon i dętek. Wnioskodawca nigdy nie wykonywał pracy ślusarza i mechanika samochodowego. Ogólny staż pracy wnioskodawcy, przypadający przed dniem 1 stycznia 1999 r. wynosi 31 lat i 21 dni, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, natomiast wniosek o emeryturę złożył w dniu 18 kwietnia 2012 r.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione podnosząc, że wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki od których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury w wieku obniżonym, wymienione w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) i w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Sąd Okręgowy wskazał, że spór dotyczył wyłącznie tego, czy praca świadczona przez T. J. w okresie od 14 listopada 1977 r. do 31 maja 1990 r. była zatrudnieniem w warunkach szczególnych. Dokonując ustaleń w tym zakresie Sąd I instancji dał wiarę zeznaniom świadków K. G. i A. M. (współpracowników wnioskodawcy). Wskazali oni w sposób ze sobą korelujący zakres pełnionych przez wnioskodawcę obowiązków w okresie zatrudnienia u byłego pracodawcy, podkreślając jednocześnie, że nigdy nie wykonywał on pracy ślusarza i mechanika samochodowego. Zaznaczyli, że wnioskodawca był inicjatorem utworzenia zakładu wulkanizacyjnego u pracodawcy oraz, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę wulkanizatora polegającą na produkcji klejów potrzebnych do naprawy opon oraz na zmianie kauczuku na gumę w temperaturze 200 stopni w piecu wulkanizacyjnym. Sąd Okręgowy oparł się nadto na zeznaniach złożonych przez wnioskodawcę, które to znalazły odzwierciedlenie w przedłożonym świadectwie pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 listopada 1993 r., jak również w zeznaniach świadków.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca w okresie od 14 listopada 1977 r. do 31 maja 1990 r. w Przedsiębiorstwie (...) w O. świadczył pracę na stanowisku wulkanizatora, opisaną w wykazie A, dziale IV poz. 18,20 i 21 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Wymieniono tam bowiem prace przy produkcji klejów, kitów oraz surowców, półproduktów i środków pomocniczych do ich wytwarzania; przy produkcji i przetwórstwie kauczuku oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwie kauczuku oraz przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów. W ocenie Sądu I instancji właśnie tego rodzaju prace wykonywał wnioskodawca w spornym okresie czasu. Sąd Okręgowy uznał, że doliczenie do stażu pracy uznanego przez organ rentowy jako praca w warunkach szczególnych (8 lat, 7 miesięcy i 26 dni) spornego okresu sprawia, że na dzień 31 grudnia 1998 r. wnioskodawca legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Ponadto stwierdził, że wnioskodawca spełnia także pozostałe przesłanki, od których zostało uzależnione nabycie prawa do emerytury, co pozwoliło na zmianę zaskarżonej decyzji na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., o czym orzeczono jak w pkt I sentencji. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz 99 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 184 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 i 2 i art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.)

poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż wnioskodawca spełnia warunki do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego, bowiem posiada 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych.

Podnosząc ten zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu apelacji wskazano, że Sąd Okręgowy uwzględniając okres zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w O. od 14 listopada 1977 r. do 31 maja 1990 r., nie wskazał na jakim stanowisku dokładnie pracował, gdyż w istocie zsumował trzy pozycje rozporządzenia (wykaz A, dział IV poz. 18-21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). Ponadto, Sąd I instancji ograniczył postępowanie dowodowe jedynie do przesłuchania wnioskodawcy oraz świadków, którzy oświadczyli, iż był „inicjatorem utworzenia zakładu wulkanizacyjnego u pracodawcy”. W rzeczywistości brak jest jednakże dokumentacji potwierdzającej okoliczność utworzenia takiej jednostki oraz przeszkolenia w tym zakresie pracownika. Ze złożonych przez wnioskodawcę wyjaśnień wynika jedynie, że zajmował się regeneracją ogumienia i produkcją uszczelek. Strona skarżąca zarzuciła nadto, że Sąd Okręgowy zakwalifikował stanowisko pracy wnioskodawcy do działu „W chemii”, mimo że firma w której zatrudniony był wnioskodawca zajmowała się transportem. Wykluczyć zatem należy jakoby wnioskodawca świadczył w pełnym wymiarze prace polegające na produkcji klejów, kitów i środków pomocniczych do ich wytwarzania, przetwórstwie wyrobów gumowych, środków pomocniczych stosownych do produkcji i przetwórstwa kauczuku

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o jej oddalenie. W uzasadnieniu podniósł, iż wbrew zarzutom organu rentowego Sąd I instancji właściwie zakwalifikował jego prace, umiejscawiając ją w wykazie A dział IV poz. 18-21 stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca wskazał, że przedsiębiorstwo w którym był zatrudniony świadczyło usługi na rzecz budownictwa, a zatem winny mieć zastosowanie także przepisy zarządzenia Nr 9 z dnia 1 sierpnia 1983 r. Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę (Dz.Urz. Nr 3 poz. 6), zważywszy, iż w wykazie A dziale IV poz. 21 ppkt. 11 tego zarządzenia, ujęte zostało stanowisko wulkanizatora.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona.

W związku z zakresem zaskarżenia i podniesionymi w apelacji zarzutami należy stwierdzić, że przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy okres pracy wnioskodawcy od 14 listopada 1977 r. do 31 maja 1990 r. świadczonej w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w O., podlega zaliczeniu do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, prowadzącej do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.).

Wobec podniesionych przez organ rentowy w wywiedzionej apelacji zarzutów, Sąd Apelacyjny postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe i przeprowadził dowód z ponownych zeznań wnioskodawcy na okoliczność rodzaju wykonywanej przez niego pracy w spornym okresie czasu oraz dowód z akt osobowych, odnoszących się do tego okresu.

Na ich podstawie Sąd Apelacyjny uznał, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy tylko w niewielkim stopniu podlegają zmianie, co jednakże nie wpływa na istotę rozstrzygnięcia. Wskazać bowiem należy, że zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych nie może ulec okres od 14 listopada 1977 r. do maja 1978 r. Jak wynika bowiem z zeznań wnioskodawcy dopiero od maja 1978 r. wykonywał pracę wulkanizatora. Uzasadnione było to faktem, że dopiero w maju 1978 r. utworzona została w zakładzie pracy, na oddziale (...) – wulkanizatornia, której powstanie

przypisuje się wnioskodawcy (vide: zeznania wnioskodawcy k. 72 - czas nagrania od 00:01:14). Zatem poprzedzający okres w rzeczywistości stanowił przyuczenie do zawodu wulkanizatora i jako taki nie może zostać uwzględniony, tym bardziej, że i sam wnioskodawca nie wniósł o uznanie mu jako pracy w warunkach szczególnych okresu od 14 listopada 1977 r. do maja 1978 r.

Sąd Apelacyjny zakwestionował także ustalenia Sądu I instancji jakoby wnioskodawca w spornym okresie świadczył pracę, o której mowa w wykazie A, Dziale IV poz. 18 i 20, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ujawnione przez wnioskodawcę w postępowaniu apelacyjnym informacje oraz dołączona dokumentacja osobowa pozwalają przyjąć, że wnioskodawca, będąc zatrudnionym na stanowisku wulkanizatora, wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę, o której mowa w wykazie A, Dział IV poz. 21 cyt. rozporządzenia, tj. produkcja i przetwórstwo wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów; produkcja sadzy. Wnioskodawca wprost oświadczył, że nie zajmował się produkcją kauczuku (wykaz A, Dział IV poz. 20 cyt. rozporządzenia), natomiast okoliczność, iż sam przygotowywał klej nie pozwala uznać, iż świadczył także pracę, o której mowa wykazie A, dział IV poz. 18 cyt. rozporządzenia. Z opisu wnioskodawcy wynika, że przygotowanie kleju sprowadzało się tylko i wyłącznie na zalaniu kauczuku odpowiednią ilością benzyny ekstrakcyjnej. Uznać zatem należy, iż czynności ta była marginalna, w dziennym wymiarze czasu pracy i stanowiła jedynie drobny fragment wykonywanych czynności wulkanizacyjnych. Wulkanizacja sprowadzała się do zamiany kauczuku w gumę, przy wykorzystaniu pieców wulkanizacyjnych. W ten sposób regenerowane były opony, dętki oraz były wytwarzane uszczelki samochodowe. Z uwagi na rozmiar przedsiębiorstwa, praca ta była wykonywana przez wnioskodawcę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (zeznania wnioskodawcy k. 72 czas nagrania od 00:01:14).

Zwrócić należy w tym miejscu uwagę, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r. (sygn. akt III UK 31/04, OSNP z 2005 r. Nr 1, poz. 13). Tak więc wystawione wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 listopada 1993 r., w którym pracodawca zakwalifikował świadczoną przez niego pracę jako ujętą w wykazie A, dział IV, poz. 19 stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia, w żadnym przypadku nie wiąże Sądu i nie ogranicza możliwości zakwalifikowania świadczonej pracy pod inną pozycją wykazu, tak jak to zostało uczynione w niniejszej sprawie.

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego budzi nadto fakt, zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 31 sierpnia 1987 r. do 6 grudnia 1988 r., kiedy to wnioskodawca przebywał na kontrakcie zagranicznym. Jakkolwiek oświadczył on, że wykonywał wówczas czynności wulkanizacyjne, to jednakże w dokumentach odnoszących się do tego okresu widnieje angaż – mechanik samochodowy (dowód: akta osobowe k. 64 a.s.). Zaistniała rozbieżność wnioskodawca tłumaczy, że angaż jako mechanik samochodowy pozwolił mu znacznie więcej zarobić, niż jako wulkanizatorowi. Nie wglębiając się jednakże w tę kwestię nadto, Sąd Apelacyjny uznał, że ewentualne odliczenie okresu oddelegowania do pracy na eksporcie, nie wpływa na rozstrzygnięcie sprawy, gdyż wnioskodawca bez tego okresu i tak legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 8 lat, 7 miesięcy i 26 dni i doliczenie do tego stażu okresu od maja 1978 r. do 30 sierpnia 1987 r. i od 7 grudnia 1988 r. do 31 maja 1990 r. na stanowisku wulkanizatora daje wymagane 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że przeprowadzone uzupełniające postępowanie dowodowe pozwoliło w sposób rzeczowy ustosunkować się do podniesionych przez organ rentowy zarzutów czyniąc je tym samym bezzasadnymi. Złożone przez wnioskodawcę w postępowaniu apelacyjnym zeznania, w powiązaniu z załączoną do akt sprawy dokumentacją osobową, dały pełną podstawę do przyjęcia, że w okresie od maja 1978 r. do 31 maja 1990 r. (z przerwą wynikającą z wyżej wskazanej pracy na budowie eksportowej od 31 sierpnia 1987 r. do 6 grudnia 1988 r.) świadczył on stale i w pełnym wymiarze pracę na stanowisku wulkanizatora. Jakkolwiek ze świadectwa pracy z

dnia 1 czerwca 1990 r., wynika że w okresie zatrudnienia od 14 listopada 1977 r. do 31 maja 1990 r. wnioskodawca zajmował stanowisko ślusarza, mechanika samochodowego oraz wulkanizatora, to jednakże okoliczność ta została należycie wyjaśniona. Wnioskodawca został bowiem faktycznie przyjęty do pracy jako ślusarz, jednakże docelowo miał być operatorem ładowarki. Wobec zaistnienia potrzeby utworzenia stanowiska wulkanizatora, został oddelegowany na oddział (...)zakładu, gdzie był przyuczony do pracy na tym stanowisku. W maju 1978 r. na oddziale (...) została utworzona wulkanizatornia, gdzie wnioskodawca pracował, aż do maja 1990 r. Jeżeli chodzi o ujęte w powołanym świadectwie pracy stanowisko mechanika samochodowego, to przyjąć należy, że wnioskodawca został oddelegowany do pracy eksportowej w okresie od 31 sierpnia 1987 r. do 6 grudnia 1988 r. właśnie na takim stanowisku (vide: rozliczenie końcowe z dnia 6 grudnia 1988 r. – akta osobowe k. 64).

Reasumując stwierdzić należy, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152). Podkreślić należy, że ustawodawca ujął w przedmiotowym wykazie nie stanowiska, lecz „prace”, gdyż pod pojęciem tym kryje się szerszy zakres. Analizując zatem zakres przedmiotowy obowiązków, charakterystycznych dla prac w poz. 21 dziale IV wykazu A cyt. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. należy się odnieść do zarządzenia resortowego. Przedsiębiorstwo (...) w O. było zakładem świadczącym usługi na rzecz budownictwa, a zatem właściwym w sprawie aktem jest zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury i renty (Dz.Urz. Nr 3 poz.6). W wykazie A, dział IV poz. 21, ppkt 11, tego zarządzenia pod produkcją i przetwórstwem wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów, ujęte zostało między innymi stanowisko - wulkanizator. W tej sytuacji uznać należy, iż wnioskodawca, będąc zatrudnionym na tym stanowisku, świadczył pracę ujętą w wykazie A dział IV poz. 21 cyt. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Z kolei za słusnością i koniecznością odniesienia się do zarządzeń resortowych, w zakresie interpretacji prac ujętych w powołanym wykazie stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia, przemawia wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., sygn. akt II UK 218/09. Sąd ten stwierdził, że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego czy centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. Podkreślić przy tym należy, że stanowiska wykazane w zarządzeniach resortowych nie mogą wykraczać poza wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach, wymienionych w załączniku do powołanego rozporządzenia. Upoważnienie dla właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralnych związków spółdzielczych wynikające z § 2 ust. 2 tego rozporządzenia nie stwarzało podstawy prawnej do wydawania aktów niepozostających w zgodności z powszechnie obowiązującym prawem, lecz obejmowało tylko ustalenie w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach i nie przewidywało możliwości wykroczenia poza wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach wymienione w załączniku do rozporządzenia. Na tej podstawie wymienione podmioty mogły tylko wskazać, na których stanowiskach są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B, nigdy zaś ustanawiać nowych stanowisk pracy. Określone w art. 93 ust. 2 Konstytucji akty prawne, niebędące obecnie źródłem prawa - w tym zarządzenia ministrów, nie mogą być samodzielną podstawą prawną indywidualnych decyzji, jednakże akt prawny, mający swoje umocowanie w ustawie i rozporządzeniu Rady Ministrów, a ponadto nieodnoszący się do praw podmiotowych obywateli, który jest w istocie jedynie wykazem prac wykonywanych w szczególnych warunkach, nadal obowiązuje. Określone w nim skutki prawne wykonywania takich prac nie są bowiem

wskazywane przez to zarządzenie, lecz stanowi o nich ustawa i utrzymane jej przepisami w mocy rozporządzenie Rady Ministrów (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392 oraz z dnia 20 października 2005 r. I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306). Wykazy resortowe mają zatem charakter informacyjny, ułatwiający identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej. Tak też przedmiotowe zarządzenie potraktował Sąd Apelacyjny.

Zatem uznać należy, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, tj. złożone w sprawie zeznania świadków oraz wnioskodawcy, jak również przedłożona do akt sprawy dokumentacja osobowa w sposób jednolity kreują obraz czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie od maja 1978 r. do 31 maja 1990 r. Organ rentowy nie zakwestionował w postępowaniu apelacyjnym dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wnioskodawcy, także nie zdyskredytował w sposób skuteczny złożonych w sprawie zeznań, co sprawia, że brak jest podstaw by odmówić tym dowodom waloru miarodajności. Zresztą zauważyć należy, iż zeznania świadków jak i samego wnioskodawcy znajdowały pokrycie w załączonej do akt sprawy dokumentacji. Drobne nieścisłości były zapewne spowodowane znacznym upływem czasu, niemniej jednak nie stanowi to podstawy by je pominąć.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy zasadnie przyznał wnioskodawcy emeryturę w obniżonym wieku. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe, dało ponad wszelką wątpliwość podstawę by przyjąć, iż wnioskodawca spełnia warunki do przyznania emerytury w wieku obniżonym, wynikające z treści art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w szczególności że legitymuje się co najmniej 15 - letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. Stwierdzone w orzeczeniu Sądu I instancji uchybienia, co do poczynionych ustaleń faktycznych, oraz zakwalifikowania świadczonej przez niego pracy, w żadnym wypadku nie uzasadniają z przyczyn wyżej wskazanych zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Mając na uwadze, że orzeczenie Sądu Okręgowego odpowiada prawu, a wywiedziona apelacja nie zawierała usprawiedliwionych zarzutów, Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach orzeczono w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy zwrot kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 i w zw. z § 11 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r. Nr 490).